

DỰ THẢO

Hà Nội, ngày tháng 7 năm 2021

TỜ TRÌNH

**Dự thảo Nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội
về việc thực hiện trang phục xét xử của hội thẩm nhân dân**

Kính trình: Ủy ban Thường vụ Quốc hội

Thi hành Nghị quyết số 81/2014/QH13 ngày 24/11/2014 của Quốc hội về việc hướng dẫn thi hành Luật tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014 quy định: “*Tòa án nhân dân tối cao trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của mình hoặc phối hợp với các cơ quan hữu quan rà soát các văn bản pháp luật có liên quan đến Luật tổ chức Tòa án nhân dân để hủy bỏ, sửa đổi, bổ sung hoặc ban hành mới theo thẩm quyền; đề nghị Quốc hội, Ủy ban thường vụ Quốc hội, Chính phủ và các cơ quan hữu quan hủy bỏ, sửa đổi hoặc ban hành mới phù hợp với quy định của Luật tổ chức Tòa án nhân dân*”.

Thi hành quy định tại Điều 88 Luật tổ chức Tòa án nhân dân được Quốc hội khóa XIII, tại kỳ họp thứ 8 thông qua ngày 24 tháng 11 năm 2014, Tòa án nhân dân tối cao kính trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội những nội dung chủ yếu của dự thảo Nghị quyết như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT VÀ CĂN CỨ BỔ SUNG TRANG PHỤC XÉT XỬ CỦA HỘI THẨM NHÂN DÂN

1. Sự cần thiết trang cấp trang phục xét xử của Hội thẩm nhân dân

1.1 Xuất phát từ những bất cập của các quy định pháp luật

Nghị quyết số 48-NQ/TW ngày 24/5/2005 về chiến lược xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam đến năm 2010, định hướng đến năm 2020 và Nghị quyết số 49-NQ/TW ngày 02/6/2005 của Bộ Chính trị về chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020 xác định: “*Cải cách mạnh mẽ các thủ tục tố tụng tư pháp theo hướng dân chủ, bình đẳng, công khai, minh bạch, chặt chẽ, nhưng thuận tiện...*” và “*Đổi mới việc tổ chức phiên tòa xét xử, xác định rõ hơn vị trí, quyền hạn, trách nhiệm của người tiến hành tố tụng và người tham gia tố tụng theo hướng bảo đảm tính công khai, dân chủ, nghiêm minh; nâng cao chất lượng tranh tụng tại các phiên tòa xét xử, coi đây là khâu đột phá của hoạt động tư pháp*”.

Thể chế hóa các quan điểm của Đảng nêu trên và cụ thể hóa các quy định của Luật tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014, các Bộ luật, Luật về tố tụng tư pháp,

Tòa án nhân dân tối cao đã ban hành Thông tư số 01/2017/TT-TANDTC ngày 28/7/2017 quy định về phòng xử án và Quyết định số 254B/QĐ-TANDTC ngày 17/9/2020 về hình thức, kiểu dáng, chất liệu trang thiết bị trong phòng xử án của Tòa án nhân dân các cấp. Việc quy định thống nhất về đổi mới hình thức tổ chức các phiên tòa, trong đó quy định về vị trí ngồi của những người tiến hành tố tụng và người tham gia tố tụng là yêu cầu cần thiết nhằm đáp ứng yêu cầu cải cách tư pháp, đảm bảo coi trọng quyền con người, quyền công dân, phù hợp với các nguyên tắc hiến định về Tòa án thực hiện quyền tư pháp và các nguyên tắc tố tụng trong xét xử.

Theo quy định tại Nghị quyết số 1214/2016/NQ-UBTVQH13 ngày 13/6/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội về trang phục đối với Thẩm phán, Hội thẩm nhân dân, Giấy chứng minh Thẩm phán và Giấy chứng minh Hội thẩm, thì Thẩm phán được cấp trang phục xét xử nhưng không quy định về việc trang cấp trang phục xét xử của Hội thẩm nhân dân.

1.2. Xuất phát từ Vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Tòa án, Vị thế của Hội thẩm nhân dân theo quy định của Hiến pháp 2013 và các quy định mới của pháp luật

Theo quy định của Hiến pháp năm 2013 (Điều 102) thì Tòa án nhân dân là cơ quan xét xử, thực hiện quyền tư pháp. Nội dung này đã được thể chế hóa bằng các quy định cụ thể trong Luật tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014 (Điều 2). Mặt khác, cũng theo quy định của Hiến pháp 2013 (khoản 3 Điều 88, khoản 3 Điều 105 Hiến pháp) về chế định Hội thẩm nhân dân thì địa vị pháp lý của Hội thẩm nhân dân cũng được xác định ở một vị thế mới.

Các văn bản pháp luật tố tụng hình sự, tố tụng dân sự và tố tụng hành chính đều ghi nhận nguyên tắc thực hiện chế độ xét xử có Hội thẩm tham gia và Hội thẩm được xác định là một trong những người tiến hành tố tụng.

Theo quy định tại Điều 103 Hiến pháp năm 2013 quy định: “1. Việc xét xử sơ thẩm của Tòa án nhân dân có Hội thẩm tham gia, trừ trường hợp xét xử theo thủ tục rút gọn. 2. Thẩm phán, Hội thẩm xét xử độc lập và chỉ tuân theo pháp luật; nghiêm cấm cơ quan, tổ chức, cá nhân can thiệp vào việc xét xử của Thẩm phán, Hội thẩm... 4. Tòa án nhân dân xét xử tập thể và quyết định theo đa số”.

Điều 8 Luật tổ chức tòa án nhân dân 2014 quy định: “Việc xét xử sơ thẩm của Tòa án có Hội thẩm tham gia theo quy định của Luật tố tụng, trừ trường hợp xét xử theo thủ tục rút gọn.” Và khoản 1 Điều 9 của Luật này quy định: “Thẩm phán, Hội thẩm xét xử độc lập và chỉ tuân theo pháp luật; nghiêm cấm

